

УДК 351.713

В.І. ТЕРЕМЕЦЬКИЙ, канд. юрид. наук,
Харківський національний університет внутріш-
ніх справ

ГОРИЗОНТАЛЬНИЙ МОНІТОРИНГ – НОВИЙ МЕТОД ЗДІЙСНЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ

Ключові слова: великі платники податків, пода-
тковий контроль, горизонтальний моніторинг,
сервісна послуга

Кожного року в Україні неухильно зростає кількість платників податків, які за критеріями відповідають визначенню «великих платників податків». Так, у 2011 році це зростання склало більше 21 %. Станом на січень 2012 року таких платників податків в Україні вже нараховувалося 1380. Ця категорія платників податків забезпечує 70 % доходу бюджету [1]. Але належного сервісу, що відповідає європейським стандартам обслуговування, вони й досі не отримують.

Як відомо, супроводження великих платників податків означає не лише їх краще обслуговування, максимальне надання сервісних послуг, уніфікацію процедур податкового супроводу, але, насамперед, більш якісний контроль за сплатою податків та якісне юридичне супроводження рішень податкових органів. З метою попередження виникнення проблемних питань та вдосконалення обслуговування великих платників податків Державною податковою службою України (далі – ДПС) розроблено та впроваджено метод «горизонтального моніторингу».

Світовий досвід (горизонтальний моніторинг успішно запроваджено у низці країн Європи, зокрема у Нідерландах, Німеччині, Австрії, Словенії) свідчить про значні переваги застосування цього методу.

Окремі аспекти співпраці податківців з великими платниками податків, здійснення контролю за їх діяльністю та впровадження пар-

тнерських стосунків розглядалися у працях О.О. Бандурки, В.Т. Білоуса, Л.К. Воронової, А.І. Крисоватого, М.П. Кучерявенка, А.А. Нечай, Г.В. Петрової, Т.О. Проценка, О.П. Рябченко, Л.А. Савченко, О.П. Угровецького, І.В. Фонової та інших вчених. Однак, проблеми здійснення податкового обслуговування, надання нових сервісних послуг, організації податкового супроводження та податкового контролю великих платників податків у вітчизняній науковій літературі майже не досліджувалися. Наукових праць з приводу застосування горизонтального моніторингу, як одного із методів податкового контролю великих платників податків, взагалі не існує. Адже цей інститут є новим і за відсутності правового регулювання в Україні поки що не діє в повній мірі. Метою статті є розгляд сутності горизонтального моніторингу, механізму його здійснення, основних його переваг і недоліків та надання пропозицій щодо його впровадження в Україні.

Більшість науковців до методів податкового контролю відносять перевірку, ревізію, обстеження, інспекцію та спостереження. Останнім часом у зв'язку з ускладненням і урізноманітненням елементів організаційно-правового механізму податкового контролю, запровадженням новітньої моделі відносин між посадовими особами контролюючих органів та іншими суб'єктами податкових правовідносин збільшується й кількість його методів. До традиційних методів контролю органів ДПС України вчені-юристи додають моніторинг [2, с.136–137].

У словниках термін «моніторинг» тлумачиться, як безперервне стеження за яким-небудь процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату [3, с.538]; регулярне спостереження, збір і аналіз інформації з метою вивчення будь-яких процесів [4, с.255] тощо. У науковій літературі моніторинг визначається, як регулярне відслідковування процесу, явища за відповідною методикою, з метою одержання більш повної та докладної інформації про нього і

прийняття на підставі цього обґрунтованого рішення [5, с.125].

Застосування моніторингу пов'язують із відсутністю ситуації чи процесу у сфері управлінської діяльності, відмежуванням впливу прийнятих управлінських рішень, правових актів на існуючі суспільні відносини. При цьому використовуються як методи такої діяльності не стільки перевірки та ревізії, скільки спостереження та аналіз [6, с.433]. Проведення останніх на високому професійному рівні допомагає уникнути постійних перевірок об'єктів контролю безпосередньо на місцях. Основним завданням моніторингу є отримання об'єктивної інформації про поточну діяльність платників податків, у тому числі контроль податкових надходжень.

Моніторинг слід розглядати як різновид державного податкового контролю, його пасивну (на відміну від оперативного податкового контролю) форму. Крім того, моніторинг, як один із методів податкового контролю великих платників податків, може бути горизонтальним і вертикальним.

Значним досягненням на шляху наближення податкового законодавства України до європейських стандартів у 2011 році стало впровадження в життя експерименту «Горизонтальний моніторинг» (далі – експерименту) для великих платників податків, як сучасної сервісної послуги, необхідної для максимально сприятливої роботи підприємств – учасників експерименту.

Аналогом цього виду податкового сервісу можна вважати укладання угоди про реструктуризацію заборгованості підприємства, яка передбачає списання частини заборгованості при виконанні підприємством умов угоди.

Горизонтальний моніторинг є наслідком змін у суспільстві. Якщо у громадян зростає усвідомлення значення дотримання закону, то можна говорити про застосування цього методу контролю. Горизонтальний моніторинг означає брати на себе відповідальність і чекати того ж від інших, створення культури консультування, співробітництва, участі та, на-

самперед, довіри. Отже, основна умова горизонтального моніторингу – взаємне розуміння і взаємна довіра.

Метод «горизонтального моніторингу» – це передусім новий рівень спілкування з платниками податків, основною метою якого є не тотальний контроль за діяльністю суб'єкта господарювання та комплексний аудит усіх його операцій, а упередження здійснення платником податків ризикових операцій та визначення факторів (причин), що їх зумовлюють. Тобто, орган ДПС (відповідна спеціалізована ДПІ по роботі з великими платниками податків) за згоди платника податків безкоштовно опрацьовує інформацію про його фінансові операції та наперед вказує на можливі ризикові розрахунки й операції, а також на сумнівних контрагентів, що їх здійснюють [7].

Суть нового методу податкового контролю полягає в наступному: з частиною платників податків податкова служба підписує спеціальну угоду – меморандум, у якому закріплюються взаємні зобов'язання сторін. Останній передбачає, що підприємство в режимі онлайн повідомляє особистому податковому інспектору про всі податкові ризики, радиться з ним, що робити в тій чи іншій ситуації, і тільки після відповіді інспектора здійснює господарську операцію. Таким чином, інспектор в режимі реального часу отримує достовірні відомості про діяльність підприємства, у податковій службі немає необхідності регулярно перевіряти даного платника податків і тим більше проводити перевірки за попередні роки. Важливо, що платник податків не зобов'язаний безумовно погоджуватися з інспектором, а у разі виникнення спірних питань має право звернутися до суду. Крім того, держава не може змусити платника податків укласти подібну угоду про контроль – це виключно ініціатива господарюючого суб'єкта.

Конкретний великий платник податків, погоджуючись на експеримент, має продемонструвати повну прозорість своєї діяльності та готовність тісно співпрацювати з органами ДПС, забезпечити надання вичерпної інфор-

мації щодо своєї підприємницької діяльності. ДПС України, в свою чергу, іде назустріч таким суб'єктам господарювання шляхом вдосконалення системи їх обслуговування та мінімізації свого втручання у їх поточну діяльність [8].

При впровадженні горизонтального моніторингу як елемента нового сервісу вводиться електронний аудит. Він передбачає комплекс контрольних заходів податкового органу, який базується на обробці даних спеціалізованим програмним забезпеченням, з поглибленими основами статистики та статистичного аналізу, бухгалтерського обліку платника податку. Крім того, вводиться податкове посередництво – можливість визнання податковими органами висновків аудиторських компаній, які відповідають певним критеріям та стандартам, а також надання відповіді на запитання платника податку у максимально стислі терміни [8].

31.08.2011 року між Аудиторською палатою України та ДПС України підписано Генеральну угоду про співробітництво та взаємодію у процесі проведення аудиторськими фірмами аудиту податкової звітності платників податків [9], в якій передбачено звільнення платників податків – учасників проекту від податкового контролю з боку ДПС за умови, що їх податкова звітність підтверджена аудиторською фірмою (п.3.1, п.5.1).

Даний експериментальний проект передбачає розкриття платниками податків в режимі on-line окремої власної облікової інформації та підготовку і подання податкової звітності. Облік і звітність таких платників податків підлягає щорічному аудиту вітчизняними аудиторськими фірмами, що входять до Асоціації аудиторів України (далі – ААУ). Планується, що критерії та стандарти проведення податкового аудиту будуть прописані в Положенні з національної практики «Завдання з аудиту податкової звітності», проект якого розроблений відповідно до п. 6.1.1 вищевказаної Генеральної Угоди. Мета розробки цього положення – забезпечення співробітництва та

взаємодії аудиторів України з ДПС України для запровадження ефективної системи контролю за додержанням платниками податків податкового законодавства через проведення перевірки податкової звітності [10].

Передбачається, що з початку проведення експерименту основна увага органів ДПС має бути сконцентрована на відстеженні та аналізі податкових ризиків при проведенні фінансово-господарських операцій для виявлення ознак порушення вимог законодавства [8].

Механізм здійснення горизонтального моніторингу передбачає активну участь платника податків у процесі експерименту. Між конкретним підприємством, що відноситься відповідно до п.п.14.1.24 п.14.1 ст.14 розд.І Податкового кодексу України до категорії великих платників податків, та центральним органом ДПС України укладається Меморандум, в якому визначаються відносини між ними.

У разі виникнення проблемних питань, пов'язаних із податковим ризиками, великий платник податків звертається до органу ДПС щодо надання роз'яснення чи податкової консультації. Податковий орган опрацьовує відповідний запит і в прискореному режимі (граничні строки надання відповідей на такі запити та формат визначаються Меморандумом) надає платнику податків відповідь. Крім того, за умови участі в експерименті горизонтального моніторингу та виконання усіх вимог, передбачених укладеним Меморандумом, ДПС України може використати своє право скоротити або навіть взагалі відмовитися від проведення документальних планових перевірок таких платників податків [11].

Вважаємо, що така форма роботи має значні переваги. Замість традиційних перевірок, контроль здійснюється через надання інформації (переважно в електронній формі), яка дозволяє органу ДПС моніторити господарську діяльність платників податків. Орган ДПС, у свою чергу, надає відповіді на запити суб'єкта господарювання та консультації щодо податкового обліку господарських операцій, повідомляє про ризикові операції, що до-

зволяє підприємству уникнути сумнівних бізнес-партнерів.

Беззаперечною перевагою горизонтального моніторингу є опрацювання податкових ризиків у «режимі реального часу». Якщо платник податку зіштовхується з невизначеністю у чинному законодавстві щодо оподаткування тієї чи іншої операції, він звертається до податкового органу і той відразу надає йому податкову консультацію. Відтак, уже в момент здійснення господарської операції платник податків розуміє, яким чином, на думку податкового органу, повинна оподатковуватися господарська операція, а не перебуває у стані невизначеності до моменту проведення податковим органом відповідної документальної перевірки. Звичайно, якщо платник податку не згоден з позицією податкового органу, ніщо не позбавляє його права звернутися до суду з метою підтвердження правильності своєї позиції.

Передбачається розширення сервісних функцій, необхідних для максимально сприятливої роботи підприємств. Йдеться про створення інтернет-порталу для великих платників податків, на якому платник податків після ідентифікації зможе ознайомитися з податковою інформацією про себе. Таким чином, учасник проекту уникає необхідності проводити звірку розрахунків [7].

До інших переваг, що отримують податкові органи та їх клієнти (великі платники податків), укладаючи угоди про горизонтальний моніторинг, слід віднести такі:

1) підприємства заздалегідь поінформовано про наслідки тієї чи іншої угоди, отже, керівництво, яке відповідає за податкові ризики, може забезпечити себе;

2) оперативне реагування органу ДПС на проблеми платника податку призводить до прискорення внесення ясності стосовно різних питань оподаткування і підвищення ефективності та результативності роботи податкового відомства;

3) платник податків має право оскаржити позицію інспектора і, отримавши рішення суду, зробити господарську операцію без ри-

зику;

4) підприємство може швидко отримати інформацію про масштаби своєї фінансової відповідальності, а у податковій службі у такому випадку не виникає необхідності проведення перевірки діяльності підприємства в минулому;

5) кваліфікована перевірка аудиторської компанії, яку ДПС України пропонує провести підприємствам, матиме для них позитивний ефект. Адже вона може допомогти навести лад у первинній бухгалтерській документації та виявити допущені помилки, що, в свою чергу, призведе до покращення справ на підприємстві. До того ж відбувається заміна існуючого постаудиту платника поточним моніторингом діяльності, тобто, можливість проведення незалежного аудиту;

6) підприємство отримує право проводити аудиторські перевірки набагато рідше. Більше того, податкова служба може оперативніше знайти рішення проблем минулих років, а існуючі податкові питання вирішуються в найкоротші терміни. Обсяг ресурсів, витрачений податковою службою на контроль підприємств, які уклали угоду про горизонтальний контроль, незрівнянний з тим обсягом, що потрібно витратити при вертикальному контролі;

7) горизонтальний моніторинг призводить до зменшення кількості заперечень та апеляцій, оскільки усі проблемні питання обговорюються заздалегідь. Зростає також якість послуг та привілеїв, що надаються податковим відомством. Першою перевагою є те, що компанії, які укладають угоду про дотримання вимог, отримують роз'яснення з податкових питань у першу чергу;

8) зменшується адміністративне навантаження на платників податків при виконанні обов'язкових податкових процедур через взаємний постійний моніторинг податкових ризиків. Це позитивно впливає на дотримання платниками податків вимог закону та сприяє збільшенню привабливості України, як об'єкта для інвестицій;

9) запровадження горизонтального моніторингу сприятиме налагодженню партнерських відносин між податковою службою та платниками податків шляхом своєчасного реагування та упередження здійснення ними ризикових операцій, які можуть призвести до порушень податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за яким здійснюється органами ДПС. «Йдеться про перехід на інший рівень спілкування з платниками податків, ...один із напрямів ефективної співпраці з бізнесом. Адже довіра до сумлінного та соціально відповідального бізнесу – основні ідеї, закладені в цей проект» [7];

10) запровадження принципу довіри у відносинах органу ДПС та великого платника податків, зокрема збільшення довіри до податкових документів останнього, призводить до мінімізації втручання у поточну діяльність великих платників податків з боку податкових органів, і як наслідок – суттєве зменшення, а надалі, можливо, і повна відсутність планових та позапланових перевірок;

11) це нова форма співпраці між податківцями та підприємцями. Вона застосовується у розвинених європейських державах, дає покращений сервіс для платників податку та великі можливості виявляти на ранній стадії (опрацювання інформації про фінансові операції у режимі реального часу) ризики і проблеми, які можуть пред'явити підприємцю податківці через певний час.

12) завдяки цій послугі усуваються перешкоди в діяльності великого платника податків через запровадження електронних процедур адміністрування та мінімізацію суб'єктивного людського фактору податкових органів. Запровадження горизонтального моніторингу передбачає надання великим платникам податків таких послуг та електронних сервісів, як подання звітів у електронному вигляді, спільне опрацювання законодавства, внесення змін та формування законодавчих ініціатив, попередження проведення сумнівних операцій, автоматичне відшкодування ПДВ, зіставлення даних по галузевих навантаженнях тощо.

Горизонтальний контроль більш дієвий, ніж вертикальний (класичний): він зменшує адміністративне та виконавче навантаження, а також покращує податковий клімат. Горизонтальний моніторинг можна розглядати як доповнення до системи вертикального моніторингу, тому що останній існуватиме завжди. Проте горизонтальний моніторинг підвищує рівень дотримання вимог з боку платників податків, при цьому збільшує ефективність і результативність дій податкових органів.

Вважаємо, що введення «горизонтального моніторингу» як одного із методів здійснення податкового контролю міг би суттєво покращити відносини в рамках «платник – податкова інспекція» і посприяти зменшенню корупційної складової в таких відносинах, але у нього є і недоліки.

Основною проблемою для успішного втілення горизонтального моніторингу в Україні є відсутність нормативно-правового регулювання цього питання.

Оскільки згідно з Конституцією України (ст.19) податкові органи як органи державної влади діють на підставі, у межах повноважень й у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, існує надзвичайно високий ризик визнання договору про здійснення горизонтального моніторингу недійсним, і відповідно, неможливості забезпечення виконання зобов'язань податкового органу за цим договором у примусовому порядку [11].

Підписання Меморандумів (чи укладання інших договорів) про здійснення горизонтального моніторингу наразі необхідно розглядати як «джентльменська угода», виконання якої залежить виключно від розсуду сторін. Адже у довідковій літературі термін «меморандум» в одному із своїх значень тлумачиться, як «лист з приводу певних питань, нотатка для пам'яті» [3, с.518], а не повноцінний юридичний документ. У випадку порушення податковим органом взятих на себе за таким меморандумом зобов'язань, зокрема щодо обмеження кількості перевірок, навряд

чи платнику податку вдасться захистити свої права у судовому порядку.

Отже, у реаліях сьогодення податкового законодавства України помилково вважати, що завдяки впровадженню «горизонтального моніторингу» та щорічного незалежного аудиту підприємствам вдасться уникати додаткових перевірок чи санкцій від податкових органів. Адже вітчизняне законодавство не містить норм, які би передбачали права податкових органів на укладення з платниками податків договорів щодо здійснення горизонтального моніторингу та не закріплює обов'язку органів ДПС дотримуватися будь-яких зобов'язань у зв'язку із застосуванням методу «горизонтального моніторингу» на тому чи іншому підприємстві. Так само ніде не прописано, що податкова служба погодиться із висновками незалежних аудиторів у разі, якщо ці висновки підуть у розріз із власною думкою податкової. Керівництво ДПС України лише обіцяє висновки (звіти) аудиту брати за основу під час перевірок та використовувати їх для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів ДПС (п.6.2 Генеральної угоди).

Крім того, аудиторська перевірка не може дати гарантованих засобів захисту від претензій податкових органів у разі їхнього виникнення, на які, можливо, розраховує платник, замовляючи подібну перевірку. Платник податку повинен розуміти – висновки аудиторів насправді не зможуть йому ніяким чином допомогти уникати додаткових перевірок та не впливатимуть на результати таких перевірок. Адже аудитори не мають повноважень здійснювати функції державного органу чи підміняти собою його. Лише податкова має право контролювати дотримання податкового законодавства, правильність нарахування податків, повноту і своєчасність внесення у відповідні бюджети податків, зборів і інших обов'язкових платежів, установлених законодавством.

Тому слід на законодавчому рівні закріпити всі формальні умови (критерії, підстави,

вимоги) для застосування горизонтального моніторингу та відповідальність сторін за порушення угоди (штрафи, повернення підприємства у систему вертикального контролю та ін.). Такий підхід вимагає внесення відповідних змін як до Податкового Кодексу України, так і до нормативно-правових актів, що регулюють діяльність аудиторів в Україні. Прийняття Постанови Кабінету Міністрів України, яка буде регламентувати впровадження горизонтального моніторингу в Україні, не є остаточним вирішенням вищевказаних проблем. Однак ухвалення такої постанови (після внесення відповідних змін до ПК України) необхідне, адже саме в ній має бути запропоновано надійний механізм та виписані всі процедури щодо впровадження та функціонування горизонтального моніторингу. Крім того, для ефективного управління системою горизонтального моніторингу податковою службою необхідно розробити чіткі інструкції для посадових осіб податкових органів, які будуть працювати за програмою горизонтального моніторингу.

З практичної точки зору, горизонтальний моніторинг породжує додаткові ризики для бізнесу у площині захисту конфіденційної інформації та впливу податкового органу на вибір контрагентів [11].

Хоча податкове законодавство і захищає конфіденційну інформацію, у тому числі комерційну таємницю платника податку від розголошення, в умовах високого рівня корупції у нашій державі не можна виключати ситуації, коли знайдеться якийсь податківець, котрий свідомо використає конфіденційну інформацію у власних інтересах, розголосивши її нечесному конкуренту. Негативні наслідки такого розголошення можуть мати набагато більші масштаби, ніж у випадку з класичним способом здійснення податкового контролю. Адже під час проведення горизонтального моніторингу податковий орган отримує інформацію не про ті господарські операції платника податку, які відбулися декілька місяців чи навіть років тому, а про щойно здійснені

господарські операції чи навіть операції, які плануються до здійснення. Тому важливо на законодавчому рівні встановити відповідальність фахівців податкової служби за розголошення конфіденційної інформації щодо своїх клієнтів.

Досить поширеною на сьогодні є практика позбавлення платника податку права на бюджетне відшкодування ПДВ з посиланням на той факт, що його контрагенти за ланцюгом поставки займаються діяльністю, спрямованою на штучне створення податкового кредиту (фіктивні підприємства). Зрозуміло, що за таких умов податкові органи можуть пропонувати платнику податку працювати (не працювати) з певними контрагентами. І знову велика відповідальність за надання такої пропозиції покладається на фахівців-податківців. Вона має містити у собі лише дійсно перевірену інформацію щодо діяльності контрагента. Якщо у такій пропозиції буде закладена «корупційна складова», витрати платників податку на закупівлю товарів, робіт чи послуг можуть зрости [11].

Отже, корупційні дії можуть перерости з одного виду в інший і будуть чинитися через посередників – аудиторів. Це може бути явна корупційна схема, коли податківці працюють разом з аудиторами. Але можлива й більш складна схема, яка мимоволі виникне в результаті того, що право проводити аудит податкової звітності великих платників податків зможуть мати лише конкретні фірми, що відповідають певним вимогам та можуть отримати такий дозвіл в Аудиторській палаті України (далі – АПУ). Останній фактор може стати частиною собівартості послуг аудиторів, за які доведеться платити платникам податків.

Виходячи з вищевикладеного можна зробити такі висновки:

1. Державний податковий контроль здійснюється у формі попереднього контролю (наприклад, облік платників податків та об'єктів оподаткування), поточного контролю (наприклад, системний моніторинг діяльності плат-

ника податків) і наступного (камеральні та виїзні податкові перевірки). Контроль поточної господарської діяльності платників податків та їх податкових надходжень може проводитися в пасивній або активній формі. Пасивний контроль має форму спостереження (моніторингу) за діями платника податків.

2. Горизонтальний моніторинг – це здійснення процедури відстеження та аналізу органом ДПС податкових ризиків, проведених і запланованих великим платником податків фінансово-господарських операцій.

3. Горизонтальний моніторинг базується на співпраці між органами ДПС України та великими платниками податків шляхом збільшення взаємної відповідальності, створення культури консультування, підвищення рівня співробітництва та довіри.

4. Головна мета горизонтального моніторингу – створення партнерських відносин органів ДПС з великими платниками податків шляхом своєчасного реагування та упередження здійснення останніми ризикових операцій, які можуть призвести до порушень податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за яким здійснюється податковими органами України.

5. В основу горизонтального моніторингу покладена концепція довіри між учасниками проекту. Приймаючи участь у цьому експерименті великі платники податків мають продемонструвати повну прозорість своєї діяльності та готовність співпрацювати з податковими органами і надавати вичерпну інформацію щодо здійснення ними підприємницької діяльності в Україні.

6. Ідея запровадження «горизонтального моніторингу» для великих платників податку є цікавою й інноваційною, адже запровадження експерименту горизонтального моніторингу дозволяє підприємству уникати зайвих ризиків та додаткових (а можливо й планових) перевірок. Це крок назустріч європейським методам і підходам до здійснення податкового контролю.

7. Горизонтальний моніторинг великих платників податків є прогресивним і сприят-

ливим для платників податків способом здійснення податкового контролю. Впровадження горизонтального моніторингу надасть змогу розпочати формування ефективної для бюджету та необтяжливої для сумлінних платників податків системи адміністрування податків у рамках проведення податкової реформи та досягти: мінімізації втручання у поточну діяльність платників податків; оперативного реагування органу ДПС на проблеми платника податку; заміни існуючого постаудиту платника податків поточним моніторингом діяльності; удосконалення ризикоорієнтованої системи адміністрування податків; запровадження принципу довіри у відносинах органу ДПС та платника податку.

8. Хоча ініціатива ДПС України для великих платників податків є позитивною з точки зору стратегії, то виходячи з питань тактики поки що незрозуміло, хто з аудиторів отримає право проводити перевірки, як буде відбуватися акредитація знань таких аудиторів і чи буде додаткова акредитація, як буде розмежовуватися відповідальність між платником і аудитором, що його перевірів, хто буде виступати ініціатором такого аудиту, в яких випадках його взагалі можна буде застосувати, як себе поведуть аудитори і т.д.

9. З огляду на відсутність законодавчого закріплення «горизонтального моніторингу» як методу податкового контролю та високий рівень корупції в Україні оцінки щодо успішного і швидкого впровадження цього експерименту в Україні на даний час залишаються доволі скептичними. Адже застосування нової, європейської податкової практики в українських ринкових умовах на даний час не дає жодних гарантій її ефективності та дієвості в цілому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стенограма засідання науково-експертної Ради з питань діяльності ДПС України : від 20.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sta.gov.ua/control/uk/>

[publish/article?art_id=352744&cat_id=350673](http://sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=352744&cat_id=350673).

2. Яковенко О. О. Адміністративно-правові засади реалізації контролю у сфері оподаткування як функції управління: дис. ... кандидата юрид. наук : 12.00.07 / Яковенко О. О. ; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К., 2007. – 212 с.

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : Перун, 2004. – 1440 с.

4. Краткий словарь современных понятий и терминов. – 2-е изд. / сост. и ред. В. А. Макаренко. – М. : Республика, 1995. – 510 с.

5. Стеценко І. Т. Основи менеджменту : Хто такий менеджер : навч. посіб. / Стеценко І. Т. – К. : А.С.К., 2004. – 221 с.

6. Державне управління: теорія і практика / за заг. ред. проф. Авер'янова В. Б. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 432 с.

7. Податкова запроваджує ВІП-сервіси для великих платників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=322851&cat_id=90622. – 27.04.2011.

8. Горизонтальний моніторинг як новий сервіс для сумлінних платників податків. Департамент розвитку та модернізації державної податкової служби [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sta.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=351925&cat_id=310882&showHidden=1.

9. Генеральна угода про співробітництво та взаємодію між Аудиторською палатою України та Державною податковою службою України : від 31.08.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://apu.com.ua/files/temp/257698436.pdf>.

10. Положення з національної практики завдань з надання впевненості «Завдання з незалежної перевірки податкової звітності (завдання з податкового аудиту)»: Проект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.apu.com.ua/content.php?c=show_baz_ar.php&lang=ukr.

11. Горизонтальний моніторинг по-українськи [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <http://taxua.blogspot.com/2011/05/goryzontalny-monitoring-po-ukrayinsky.html>. – 18.05.2011.

Теремецький В. І. Горизонтальний моніторинг – новий метод здійснення податкового контролю / В. І. Теремецький // Форум права. – 2012. – № 1. – С. 953–961 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-1/12tvizpk.pdf>

З'ясовано сутність та особливості запровадження горизонтального моніторингу, як одного із методів податкового контролю великих платників податків. Проаналізовано основні переваги та недоліки його впровадження в Україні та надані пропозиції щодо його удосконалення.

***

Теремецкий В.И. Горизонтальный мониторинг – новый метод осуществления налогового контроля

Выяснено сущность и особенности внедрения горизонтального мониторинга, как одного из методов налогового контроля крупнейших налогоплательщиков. Проанализированы основные преимущества и недостатки его внедрения в Украине и предоставлены предложения относительно его усовершенствования.

***

Teremetsky V.I. The Horizontal Monitoring is a New Method of Tax Control

The author found out the essence and features the introduction of horizontal monitoring as one of the methods of tax control of large taxpayers. The analyzed the main advantages and disadvantages of its implementation in Ukraine and provided suggestions for its improvement.

Форум права Форум